

HE 90/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain II osan 3 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan liikenteen palveluista annettua lakia muutettavaksi siten, ettei kuljettaja tarvitsisi taksinkuljettajan ajolupaa koti- tai matkailupalveluyritysten osana palvelukokonaisuuttaan tarjoamissa kuljetuksissa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Tällä hetkellä taksinkuljettajana toimimisen edellytyksistä säädetään taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa (695/2009). Lain 2 §:n mukaan taksinkuljettajalla on oltava kuljetettavan ajoneuvon ajo-oikeus ja tehtävän edellyttämä ammattitaito. Ammattitaidon saattamiseksi ja ylläpitämiseksi kuljettajan on suoritettava taksinkuljettajan koulutus ja koe sekä jatkokoulutus. Osoitukseksi ammattipätevyydestä myönnetään hakemuksesta taksinkuljettajan ajolupa. Laki kumoutuu heinäkuussa, kun laki liikenteen palveluista (320/2017) tulee voimaan.

Voimassa olevan ja heinäkuussa kumoutuvan taksiliikennelain (217/2007) 4 §:n mukaan ammattimainen henkilöiden kuljettaminen edellyttää taksilupaa. Ilman taksilupaa saa kuitenkin kuljettaa henkilöitä palveluyrityksen hallinnassa olevalla henkilöautolla, jos kuljetus liittyy koti- tai matkailu-palveluihin ja kuljetus on osa yrityksen tarjoamasta palvelukokonaisuudesta.

Heinäkuun ensimmäisenä päivänä voimaan tulevan liikenteen palveluista annetun lain I osan 1 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan taksiliikenteellä tarkoitetaan ammattimaista henkilöiden kuljettamista tiellä ajoneuvolaissa (1090/2002) tarkoitetulla henkilöautolla, pakettiautolla, kuorma-autolla, kolmipyörällä, kevyellä nelipyörällä tai raskaalla nelipyörällä. Lain II osan 1 luvun 2 §:n mukaan taksiliikenteen harjoittamiseen tarvitaan taksi-, henkilö- tai tavara-liikennelupa. Lain II osan 3 luvun 1 §:n mukaan taksiliikenteessä toimivalla kuljettajalla on oltava taksinkuljettajan ajolupa. Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää hakemuksesta taksinkuljettajan ajoluvan henkilölle, jolla on voimassa oleva, vähintään vuotta aikaisemmin myönnetty ajo-oikeus, joka täyttää ryhmän 2 ajokorttilupaa koskevat terveysvaatimukset, ja joka on suorittanut Liikenteen turvallisuusviraston järjestämän taksinkuljettajan kokeen. Ajolupaa ei kuitenkaan myönnetä, jos kuljettajalla on rikostaustaa pykälän 3 tai 4 momentissa ilmenevällä tavalla.

Liikenteen palveluista annetun lain voimaantullessa koti- ja matkailupalveluyritykset tarvitsivat palvelupaketteihinsa kuuluvia kuljetuksia hoitaakseen taksiliikenneluvan ja kuljetuksia hoitava kuljettaja tarvitsisi taksinkuljettajan ajoluvan.

2 Ehdotetut muutokset

Liikenteen palveluista annettua laki ehdotetaan muutettavaksi siten, että koti- tai matkailupalveluihin liittyviä kuljetuksia suorittaessa kuljettaja ei tarvitsisi taksinkuljettajan ajolupaa. Edellytyksenä olisi, että kuljetus olisi osa yrityksen tarjoamaa palvelukokonaisuutta ja että ajoneuvo on palveluyrityksen hallinnassa.

Koti- tai matkailupalveluyritysten palvelupakettiin kuuluvien kuljetusten ajolupavaatimuspoikkeusta tulkittaisiin samoilla periaatteilla kuin nykyistä taksilupapoikkeusta tulkitaan vastaavien kuljetusten osalta. Kyse on yleensä palvelupaketeista, joihin liittyy vähäinen osa kuljetusta. Palvelupakettien myynnissä sovelletaan yleensä kokonaishinnoittelua. Pelkästään esimerkiksi kuljetukset lentokentältä ja hotelliyöpyminen eivät vielä muodostaisi laajuudeltaan tässä tarkoitettua palvelupakettia.

Esityksen tavoitteena on varmistaa matkailualan toimintaedellytykset. Ajolupavaatimuksen soveltaminen aiheuttaisi yrityksille ongelmia soveltuvan työvoiman saatavuuden kannalta. Matkailualalla on pääasiassa kausityöntekijöitä ja nuoria kesätyöntekijöitä. Matkailuyrittäjät näkevät, että mahdollisuus panostaa kausityöntekijöiden kouluttamiseen oman alansa ulko-

puolelle on hyvin rajallista. Ajoluvan hankkiminen muodostaisi tarpeettoman suuren kynnyksen kausityöntekijöiden työllistymiselle.

Erityisesti siirtymävaiheessa vaatimus aiheuttaisi kohtuuttomia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa matkailualan palveluyrityksille, ottaen huomioon kuljetustoiminnan pienimuotoisuuden. Kansainvälisessä kilpailussa hinta on merkittävä tekijä, ja jo nyt Suomen hintataso on korkeampi verrattuna muihin matkailumaihin. Kuljetus osana palvelupakettia on usein välttämättömyys, jotta matkailu- ja luontoaktiiviteettipalveluita voidaan ylipäättään myydä.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä vähennettäisiin koti- tai matkailupalveluyritysten hallinnollista taakkaa ja muita sääntelystä aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi esitys helpottaisi työvoiman saatavuutta ja kausityöntekijöiden työllistymistä alalle. Esityksellä olisi siten myönteisiä vaikutuksia suomalaiselle koti- ja matkailupalvelutoiminnalle.

Taksinkuljettajan ajolupavaatimus rajaa potentiaalisten työpaikkojen määrää työntekijöiden näkökulmasta ja vähentää potentiaalisen työvoiman määrää työnantajien näkökulmasta. Erityisesti osa-aikaisessa työssä taksinkuljettajan ajoluvan hankkiminen sekä siihen liittyvään kokeeseen valmistautuminen ja sen suorittaminen voisivat muodostua tarpeettoman suureksi kynnykseksi potentiaalisten työntekijöiden näkökulmasta. Ajolupa ja kokeen suorittaminen tulevat todennäköisesti maksamaan tulevaisuudessa yhteensä toista sataa euroa ja kokeeseen valmistautuminen edellyttää perusteellista valmistautumista. Myös kokeen suorittamiskieli, eli suomi tai ruotsi, voi muodostua ongelmaksi matkailualalla toimiville työntekijöille.

Taksinkuljettajan ajolupavaatimuksen poistolla koti- ja matkailupalveluyritysten kuljetuksia suorittavilta kuljettajilta ei arvioida olevan merkittäviä negatiivisia vaikutuksia. Esimerkiksi liikenneturvallisuusvaikutuksia ei voida pitää merkittävänä, sillä kuljettajilla olisi joka tapauksessa oltava ajoneuvon kuljettamiseen oikeuttava ajo-oikeus. Turvallisuusvaikutuksista merkittävää olisi lähinnä se, että kuljettajan rikostaustoja ei tarkistettaisi. Palvelupakettien osana suoritettavissa kuljetuksissa ei nähdä kuitenkaan vastaavaa tarvetta asiakkaiden turvaamiseen, sillä asiakkaat kulkevat tyypillisesti ryhmissä ja kuljetukset ovat tarkkaan ennalta sovittuja.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Asiaa on käsitelty ja siitä on pyydetty lausuntoja liikenteen palveluista annetun lain valmistelun aiemmissa vaiheissa. Lakihankkeen ensimmäisen vaiheen yhteydessä taksiliikennelakiin liittyviä poikkeussäännöksiä arvioitiin ja tällöin päädyttiin esittämään poikkeussäännöksistä luopumista, sillä taksiliikenteen lupasääntelyn kevenemisen myötä niille ei katsottu olevan vastaavaa tarvetta. Hallituksen esityksen (HE 161/2016 vp) mukaan taksinkuljettajan ajoluvan saaminen ei olisi edellyttänyt taksinkuljettajan kokeen suorittamista. Esityksen valmistelun yhteydessä erityisesti taksialaa edustavat tahot kannattivat poikkeuksista luopumista.

Poikkeuksia käsiteltiin myös lain eduskuntakäsittelyn aikana. Liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnitti liikennekaarta koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä huomiota siihen, etteivät lakiehdotuksen perusteella koti- ja matkailupalveluihin liittyvät henkilökuljetukset olisi enää vapautettuja liikennelupavaatimuksesta. Valiokunta kehotti mietinnössään tarkastelemaan lainsäädäntökokonaisuuden II-vaiheessa sitä, tulisiko lupavaatimukseen lisätä jonkinlainen rajanveto sellaista toimintaa varten, jossa henkilöiden kuljettaminen on vain hyvin pieni osa jotain kokonaan muuta palvelukokonaisuutta (LiVM 3/2017 vp). Asiaa arvioitiin hankkeen toiseen vaiheen yhteydessä ja lausunnoilla olleeseen liikenteen palveluista annetun

HE 90/2018 vp

lain muuttamista koskevaan hallituksen esitysluonnokseen sisältyi ehdotus liikennelupavaatimuspoikkeuksen palauttamisesta. Hallituksen esitysluonnoksesta annetuissa lausunnoissa kuljetusalan toimijat suhtautuvat kriittisesti koti- ja matkailuyrittäjille esitettyyn poikkeukseen, mutta Matkailualan ja teollisuuden etujärjestöt puolestaan kannattivat esitystä. Lopulliseen hallituksen esitykseen poikkeusten palautus ei päätenyt, sillä se ei saanut poliittista hyväksyntää. Aihetta on käsitelty tarkemmin esityksen toteuttamisvaihtoehtojen arviointi -osiossa (HE 145/2017 vp, s. 115-117).

Asia nousi uudestaan käsittelyyn, kun erityisesti matkailualan toimijat toivat esiin liikennelupapoikkeuksen poistumiseen liittyviä ongelmia. Matkailualan esittämiä näkökulmia pidettiin aiheellisena ja tästä syystä asiaa oli syytä arvioida uudelleen. Ongelmien nähtiin liittyvän erityisesti kuljettajatutkintojen suorittamiseen ja sitä kautta työvoiman saatavuuteen. Tästä syystä katsottiin, että matkailualan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi oli perusteltua helpottaa kuljettajana toimimista, mutta liikennelupapoikkeukselle ei edelleenkään nähty vastaavaa tarvetta.

Tämä esitys ei ole ollut erillisellä lausuntokierroksella.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

liikenteen palveluista annetun lain II osan 3 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) II osan 3 luvun 1 §:ään, sellaisena
kuin se on osaksi laissa 301/2018, uusi 6 momentti, seuraavasti:

II OSA

LIIKENNEMARKKINAT

3 luku

Kuljettajaa koskevat vaatimukset tieliikenteessä

1 §

Taksinkuljettajaa koskevat vaatimukset

Kuljettajalla ei kuitenkaan tarvitse olla taksinkuljettajan ajolupaa, jos kuljetus on osa koti-
tai matkailupalveluyrityksen tarjoamaa palvelukokonaisuutta ja tapahtuu palveluyrityksen hal-
linnassa olevalla ajoneuvolla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner